

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
Управління Служби безпеки України в Сумській області
Слідчий відділ

вул. Герасима Кондратьєва, 32, м. Суми, 40000, тел: (0542) 77-01-18, 687-488, факс (0542) 687-510
e-mail: usbu_sum_slidvid@ssu.gov.ua

ПОВІДОМЛЕННЯ
про зміну раніше повідомленої підозри

місто Суми

«13» травня 2026 року

Слідчий в ОВС слідчого відділу Управління СБ України в Сумській області майор юстиції Петров Андрій Іванович, розглянувши матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 2202620000000238 від 29.04.2026 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч.ч. 1, 2 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри особі у вчиненні кримінальних правопорушень, керуючись ст.ст. 40, 42, 276-278 КПК України, -

ПОВІДОМИВ:

Кульші Денису В'ячеславовичу, 20.02.1976 року народження, громадянину Російської Федерації (РФ), уродженцю м. Кемь, Республіка Карелія, Російська Федерація, місце проживання: Російська Федерація, м. Краснодар, вул. ім.Олександра Покришкіна, буд. 2/2, кв. 122

про зміну раніше повідомленої підозри від 22.09.2025:

- про те, що він обґрунтовано підозрюється у порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінальних правопорушень - злочину, передбачених **ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України** (у редакції на момент вчинення злочину);

- про те, що він обґрунтовано підозрюється у порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, поєднаних з умисним вбивством, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто вчиненні кримінальних правопорушень - злочину, передбачених **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 438 КК України** (у редакції на момент вчинення злочину).

Фактичні обставини кримінальних правопорушень, у вчиненні якого підозрюється Кульша Д.В.:

З лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України та окупацією частини території України. У ході вказаного міжнародного збройного конфлікту 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої спеціальної воєнної операції, що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення ЗС РФ, інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Факт повномасштабного збройного вторгнення на територію України не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п. п. 1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п. п. 17, 18 наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ та ін.)».

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Статтею протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується 48 Додаткового захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 (далі – Протоколу I) визначено, що для забезпечення поваги й захисту цивільного населення та цивільних об'єктів сторони, що перебувають у конфлікті, повинні завжди розрізняти цивільне населення й комбатантів, а також цивільні й воєнні об'єкти та відповідно спрямовувати свої дії тільки проти воєнних об'єктів.

Стаття 51 Протоколу I та стаття 33 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 забороняють акти насильства чи погрози насильства, що мають головною метою тероризувати цивільне населення як і сам терор цивільного населення.

Цивільне населення як таке, а також окремі цивільні особи не повинні бути об'єктом нападів. Цивільне населення й окремі цивільні особи користуються загальним захистом від небезпек, що виникають у зв'язку з воєнними операціями.

Стаття 52 Протоколу I забороняє здійснювати напади на цивільні об'єкти та зазначає про те, що напади повинні суворо обмежуватися об'єктами, які через свій характер, розміщення, призначення або використання вносять ефективний

вклад у воєнні дії і повне або часткове руйнування, захоплення чи нейтралізація яких за існуючих у даний момент обставин, дає явну воєнну перевагу.

Крім того, стаття 57 зазначеного Протоколу I зазначає, що при проведенні воєнних операцій повинна постійно виявлятися турбота про те, щоб оберігати цивільне населення, цивільних осіб і цивільні об'єкти. У зв'язку з чим мають дотримуватись, у тому числі, такі запобіжні заходи.

Ті, хто планує напад або приймає рішення про його здійснення: роблять все практично можливе, щоб пересвідчитися в тому, що об'єкти нападу не є ні цивільними особами, ні цивільними об'єктами й не підлягають особливому захисту, а є воєнними об'єктами і що згідно з положенням цього Протоколу напад на них не заборонено; вживають усіх практично можливих запобіжних заходів при виборі засобів і методів нападу з тим, щоб уникнути випадкових втрат життя серед цивільного населення, поранення цивільних осіб і випадкової шкоди цивільним об'єктам і, в усякому випадку, звести їх до мінімуму; утримуються від прийняття рішень про здійснення будь-якого нападу, який, як можна очікувати, викличе випадкові втрати життя серед цивільного населення, поранення цивільних осіб і завдасть випадкової шкоди цивільним об'єктам або те й інше разом, що було б надмірним щодо конкретної і прямої воєнної переваги, яку передбачається одержати; напад відміняється або зупиняється, якщо стає очевидним, що об'єкт не є воєнним, що він підлягає особливому захисту, або що напад, як можна очікувати, викличе випадкові втрати життя серед цивільного населення, поранення цивільних осіб і завдасть випадкової шкоди цивільним об'єктам або те й інше разом, що було б надмірним щодо конкретної і прямої воєнної переваги, яку передбачається отримати.

Згідно п. «б» ч. 3 ст. 85 Протоколу I вчинення нападу невибіркового характеру, що торкається цивільного населення або цивільних об'єктів, коли відомо, що такий напад стане причиною надмірних втрат життя, поранень серед цивільного населення або завдасть шкоди цивільним об'єктам, як це визначено в пунктах а. 2, а. 3 статті 57.

Статтею 23 (g) IV Гаазької Конвенції від 18.10.1907 про закони і звичаї війни на суходолі та додатку до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі (далі – IV Гаазької Конвенції), крім заборон, передбачених спеціальними конвенціями, особливо забороняється знищувати або захоплювати власність ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагається військовою необхідністю.

Статтею 8 (2) (b) (ii) Римського статуту Міжнародного кримінального суду, який ратифікований Верховною Радою України 21.08.2024 Законом № 3909-IX до переліку воєнних злочинів віднесено умисне спрямування нападів на цивільні об'єкти, тобто об'єкти, що не є військовими цілями.

Крім того, відповідно до ст. 8(2)(b)(iv) Римського статуту Міжнародного кримінального суду, умисне вчинення нападу з усвідомленням того, що такий напад призведе до випадкової загибелі чи поранення цивільних осіб або заподіє шкоди цивільним об'єктам чи масштабної, довготривалої та серйозної шкоди навколишньому природному середовищу, яка буде явно надмірною в порівнянні з конкретною та безпосередньо очікуваною загальною військовою перевагою є воєнними злочинами.

24 лютого 2022 року після оголошення Президентом РФ про початок «спеціальної воєнної операції», військові підрозділи, підконтрольні РФ, перетнули російсько-український кордон та розпочали вторгнення на територію України. Цього ж дня на Сумщині військовослужбовці ЗС РФ розпочали напади на Сили оборони України, а також цивільні об'єкти та цивільне населення на території Сумської області.

У ході вторгнення підрозділами збройних сил та іншими військовими формуваннями Російської Федерації, в порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, здійснювались спроби окупації українських міст, які супроводжувались бойовим застосуванням авіації, артилерійськими та ракетними ударами по об'єктах, які захищені нормами міжнародного гуманітарного права, що призвело до тяжких наслідків у вигляді заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості або загибелі цивільного населення, а також заподіяння матеріальних збитків у вигляді знищення будівель, майна та іншої цивільної інфраструктури.

Місто Суми, села Битиця та Вільшанка Сумського району Сумської області в березні 2022 року знаходилися у зоні відповідальності Західного військового округу ЗС РФ.

Згідно з Положенням про воєнний округ Збройних Сил РФ, затвердженим указом президента РФ від 19.10.2017 № 177, війська, дислоковані на території військового округу або виконуючі завдання в його межах, можуть підпорядковуватися командувачу військ безпосередньо, оперативно або зі спеціальних питань. Для вирішення оборонних завдань в оперативне підпорядкування командувача можуть передаватися різні військові об'єднання та частини відповідно до Плану застосування Збройних Сил РФ та інших нормативних актів. Оперативне підпорядкування може бути постійним або тимчасовим, при цьому зберігається підпорядкування центральним органам військового управління та іншим відповідним органам (п.п. 8, 9, 16, 18, 28 Положення).

Угрупування військ на театрі воєнних дій (ТВД) створюється на базі воєнних округів і коаліційних об'єднань для виконання завдань на одному стратегічному напрямку. До його складу можуть входити різні об'єднання і частини. Об'єднання можуть бути різних рівнів: стратегічні, оперативно-стратегічні, оперативні, оперативно-тактичні та інші. До складу оперативного об'єднання входять загальновійськова армія, об'єднання повітряно-космічних сил, дальньої авіації, ВПС та ППО (ст.ст. 14, 40 Тимчасової настанови з підготовки та ведення воєнних дій Збройних Сил РФ, частина 2, Стратегічна операція на театрі воєнних дій (далі – ТН ПВВД-2), 2010 рік).

Організація взаємодії з підготовки стратегічної операції на ТВД узгоджується з об'єднанням ВПС та ППО, включаючи завдання, способи їх виконання, райони та час спільних дій. Командувач військами військового округу безпосередньо управляє стратегічною операцією під керівництвом Генерального штабу. Угрупування авіації та військ ППО виконує завдання вогневого ураження супротивника, авіаційної підтримки та прикриття військ. Основні форми організації взаємодії включають деталізацію бойових завдань,

інформування про завдання інших військ, направлення виписок з графіку бойового управління та доведення графіків бойового застосування (ст.ст. 80, 83, 90 ТН ПВВД-2).

Повітряна операція є частиною стратегічної повітряно-космічної операції або стратегічної операції на ТВД. До участі залучаються угруповання авіації та військ ППО, дальня та військово-транспортна авіація, сили флоту, ракетні війська та артилерія, а також частини спеціальних військ. Загальне керівництво здійснює командувач військами військового округу через командний пункт авіації та ППО. Управління угрупованням здійснюється через відповідні командні пункти. Завдання військам ставляться бойовими розпорядженнями та оперативними директивами (ст.ст. 159, 162, 166, 168 ТН ПВВД-2).

Планування повітряної операції здійснюється об'єднаним стратегічним командуванням військового округу за участю штабів різних об'єднань та спеціальних військ. Управління воєнним округом здійснює командувач, який підпорядковується начальнику Генерального штабу та головнокомандувачам видів Збройних Сил. Оперативне підпорядкування об'єднань, з'єднань та частин командувачу військ військового округу є тимчасовим і зберігає їх підпорядкування центральним органам військового управління (ст.ст. 169, 271, 272 ТН ПВВД-2).

Після усвідомлення завдання та оцінки обстановки командувач приймає рішення, визначаючи замисел операції, завдання військам, напрямки зосередження зусиль, способи виконання завдань та угруповання військ. На період операції об'єднанням ВПС призначаються льотний ресурс, ядерні боєприпаси та інші засоби ураження. Сили ВПС, призначені для авіаційної підтримки, залишаються підпорядкованими командувачу ВПС і ППО, але діють згідно з планами командувача загальновійськового об'єднання в межах виділеного льотного ресурсу (ст.ст. 74, 100, 101 Тимчасової настанови з підготовки та ведення воєнних дій Збройних Сил РФ, частина 3, Операції та бойові дії об'єднань видів та родів військ ЗС РФ, 2010 рік (далі – ТН ПВВД-3)).

Військово-повітряні сили (ВПС) РФ призначені для відображення агресії в повітряно-космічній сфері, захисту важливих об'єктів та угруповань військ, ураження критично важливих об'єктів і військ противника, а також авіаційної підтримки бойових дій. Авіація ВПС підрозділяється на дальню, воєнно-транспортну, оперативно-тактичну та армійську, а також на бомбардувальну, штурмову, винищувальну, розвідувальну, транспортну та спеціальну. Бомбардувальна авіація призначена для ураження угруповань військ, авіації, військово-морських сил противника, руйнування важливих об'єктів, ведення повітряної розвідки та мінування з повітря (ст.ст. 1, 2, 3 Бойового статуту Військово-повітряних сил. Частина 1. Авіаційна дивізія (полк) (далі – БС ВПС-1)).

Авіаційна дивізія є основним тактичним авіаційним з'єднанням ВПС, яке виконує завдання у складі об'єднання ВПС або самостійно. Об'єднання ВПС виконують завдання у формі бойових дій під час збройних конфліктів, стратегічних операцій та операцій на ТВД. Бойові дії об'єднань ВПС включають повітряні та протиповітряні битви, авіаційні удари та спеціальні бойові вильоти. Авіаційні удари можуть бути масованими, груповими або одиночними, і

наносяться для ураження наземних або морських об'єктів противника. На період проведення операції об'єднанням ВПС, авіаційним з'єднанням та частинам визначають льотний ресурс, ядерні боєприпаси, боєкомплекти керованих ракет та інші засоби ураження (ст.ст. 4, 6, 7, 10 БС ВПС-1).

Управління авіаційною дивізією (полком) включає підтримку бойової та мобілізаційної готовності, підготовку до бойових дій і керівництво ними. При централізованому управлінні командир визначає мету, способи досягнення цілей і залучені сили, а при децентралізованому – тільки мету. Командир несе повну відповідальність за виконання бойових завдань і здійснює управління через штаб та заступників. Штаб є основним органом управління і працює на основі рішень командира та розпоряджень вищого штабу. Начальник штабу організовує роботу штабу і несе відповідальність за виконання завдань (ст.ст. 26, 29, 31, 32, 33 БС ВПС-1).

Підготовка бойових дій авіаційної дивізії (полку) починається з отримання бойового наказу і здійснюється у складі функціональних груп. Командир приймає рішення на бойові дії за допомогою штабу та інших керівників, спираючись на завдання та оцінку обстановки. Командир повинен зрозуміти замисел старшого начальника, мету бойових дій, завдання, склад сил, льотний ресурс, завдання сусідів та терміни підготовки. Після вивчення завдання визначаються завдання підрозділів, метод роботи та розрахунок часу на підготовку бойових дій. На основі рішення командира авіаційної дивізії (полку) та його вказівок штаб разом із заступниками та начальниками відділень планує бойові дії. Одночасно проводиться таємна підготовка підлеглих частин до виконання завдань. Планування бойових дій включає детальну розробку рішення командира та створення плану бойових дій, що складається з відповідного комплексу документів (ст.ст. 48, 49, 53, БС ВПС-1).

Зокрема, з метою реалізації стратегічних операцій в рамках так званої «спеціальної воєнної операції», вторгнення на територію України здійснили військові з'єднання Західного військового округу ЗС РФ під керівництвом командувача військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-полковника Журавльова Олександра Олександровича, на якого у зв'язку із займаною посадою покладалось виконання завдань щодо здійснення збройного вторгнення на територію Сумської області, а також подальше проведення бойових дій проти Збройних Сил України, з метою захоплення та окупації всієї території Сумської області, в тому числі міста Суми.

Перебуваючи на посаді командувача Західного військового округу ЗС РФ – Журавльов О.О. здійснював управління з'єднаннями та військовими частинами, які на час проведення операції передаються в оперативне підпорядкування командувачу військового округу ЗС РФ.

Крім того, в інтересах командувача Західного військового округу Журавльова О.О. діяли з'єднання і військові частини ВПС ПКС ЗС РФ, які він залучав для виконання бойових завдань, у тому числі нанесення авіаційних ударів в межах льотного ресурсу, що був виділений командувачем ВПС ВКС ЗС РФ та затверджений Генеральним штабом ЗС РФ.

Встановлено, що в інтересах Західного військового округу ЗС РФ діяли військовослужбовці 6 армії військово-повітряних сил і протиповітряної оборони

Західного військового округу ЗС РФ (далі – 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, військова частина 09436, яка дислокується за адресою: РФ, 394036, м. Воронеж, проспект Революції, буд. 8), до складу якої входила 105-та гвардійська змішана авіаційна Борисівська Померанська двічі Червонопрапорна ордена Суворова дивізія (далі – 105 ЗАД, військова частина 23326), у складі 14 гвардійського винищувального авіаційного полку ім. Жданова (далі – 14 ВАП, військова частина 45119, аеродром «Халіно», (м. Курськ), який мав на озброєнні літаки Су-30СМ.

Так, станом на березень 2022 року командування 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ здійснював генерал-лейтенант Маковецький Олег Володимирович, командували 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ – полковник Кульша Денис В'ячеславович, 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ - полковник Федосєєв Володимир Петрович.

Крім того, в об'єднанні військ Західного військового округу була створена та діяла, на виконання задуму та рішень генерал-полковника Журавльова О.О., група планування вогневого та ядерного ураження противника, яка створена для вироблення пропозицій та планування застосування військ (сил) на користь вогневої (ядерної) поразки противника, а також управління ураженням критично важливих об'єктів противника.

Серед іншого встановлено, що групою планування вогневого та ядерного ураження керував начальник штабу – перший заступник командувача військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-лейтенант Завізьон Олексій Володимирович, та до складу якої входив представник 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ начальник штабу – перший заступник командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ генерал-майор Подоплєлов Юрій Юрійович.

Таким чином, Кульша Д.В., як командир військ 105 змішаної авіаційної дивізії 6 армії ВПС і ППО Західного військового округу Збройних сил Російської Федерації, усвідомлював обставини існування міжнародного збройного конфлікту на території України, а також свою участь в бойових діях у ньому.

Статут внутрішньої служби ЗС РФ, затверджений Наказом президента РФ «Про затвердження загальновійськових статутів Збройних Сил Російської Федерації» від 10.11.2007 № 1495, визначає єдиноначальність як основний принцип побудови збройних сил, керування ними та взаємовідносин між військовослужбовцями. Єдиноначальність означає, що командир має повну розпорядчу владу над підлеглими і несе персональну відповідальність перед державою за всі аспекти діяльності військової частини та кожного військовослужбовця (*ст.ст. 33, 34 Статуту*).

Управління військами ЗС РФ здійснюється на основі рішень командувача, який несе особисту відповідальність за прийняті рішення та виконання завдань. Штаб є основним органом управління військами, керуючи їх діяльністю у мирний та воєнний час. Штаби різних рівнів мають провідну роль у підготовці та виконанні операцій. Штаби об'єднань ВПС, ВМФ, РВСН та Космічних військ займають провідну роль у підготовці операцій і є старшими по відношенню до нижчих штабів (*ст.ст. 1, 2, 55 «Тимчасової настанови зі служби штабів об'єднань Збройних Сил РФ» від 2010 року (надалі - НСШ)*).

Управління військами включає збір та аналіз даних, прийняття рішень, планування операцій, організацію взаємодії та забезпечення, контроль та допомогу підлеглим штабам, керівництво діями військ і підтримку їх морального стану. Командувач визначає основи управління під час прийняття рішень на операцію, а начальник штабу є безпосереднім організатором управління. Група планування вогневого та ядерного ураження займається плануванням застосування військ для ураження супротивника (*ст.ст. 56, 66, 93 НСШ*).

Після отримання оперативної директиви командувач і штаб починають підготовку операції. Командувач особисто, за участі штабу та інших керівників, з'ясовує завдання, оцінює обстановку і приймає рішення. Потім він визначає завдання для військ, затверджує плани (замисли) заступників і начальників родів військ. На основі рішень командувача штаб планує операцію разом із заступниками та начальниками родів військ (*ст.ст. 117, 118, 119, 126 НСШ*).

У ході організації взаємодії щодо вогневого (ядерного) ураження противника узгоджуються дії сил і засобів, а також питання їх забезпечення та управління. Безпосереднє планування здійснюється в штабах об'єднань видів збройних сил і конкретизує загальне планування. Детальне планування визначає завдання по ураженню противника, включаючи цілі, місце, час, виконавців, витрати боєприпасів, методи ураження, управління, маневр і взаємодію між силами. Основу розробленого плану операції складає його оперативна частина – детально розроблене рішення командувача на карті з пояснювальною запискою до неї з відображенням потенційно небезпечних об'єктів в зоні відповідальності (*ст.ст. 140, 141, 142, 144 НСШ*).

Згідно зі статтею 77 Статуту внутрішньої служби ЗС РФ, затвердженого Наказом президента РФ «Про затвердження загальновійськових статутів Збройних Сил Російської Федерації» від 10.11.2007 № 1495, «в ході виконання бойових завдань військовою частиною (підрозділом) командир (начальник), керуючись вимогами бойових статутів, повинен вживати заходи щодо дотримання норм міжнародного гуманітарного права».

Таким чином, Кульша Денис В'ячеславович як командир 105 змішаної авіаційної дивізії 6-ї армії ВПС і ПВО Західного військового округу ЗС РФ, усвідомлював обставини існування міжнародного збройного конфлікту на території України, а також свою безпосередню участь в бойових діях, обіймав посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих обов'язків, отже був військовою службовою особою, та зобов'язаний дотримуватися особисто і забезпечувати дотримання підлеглими законів та звичаїв війни, що закріплені в нормах міжнародного гуманітарного права, зокрема в Женевських конвенціях від 12.08.1949, Протоколі I та інших міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Так, командувач військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-полковник Журавльов О.О., будучи представником військового керівництва, тобто особою, яка уповноважена вирішувати питання воєнного планування і управління щодо застосування підпорядкованих йому військових частин та підлеглих військовослужбовців, отримавши в березні 2022 року (точні дату та час досудовим розслідуванням не встановлено) розвідувальну інформацію про цілі на території України, які пропонувалися для ураження, розуміючи, що

першопочатковий план у стислі терміни захопити і окупувати територію України не реалізовано, а Збройні Сили України своїми контрнаступальними діями продовжують витіснити збройні сили РФ з окупованих територій України, діючи умисно, за попередньою змовою з іншими військовослужбовцями зі складу військового керівництва ЗС РФ, усвідомлюючи тяжкі наслідки у вигляді можливої загибелі і поранення цивільних осіб, а також руйнування цивільних об'єктів, бажаючи настання таких наслідків та розуміючи протиправність своїх дій, розробив замисел вогневого ураження, спрямований на тероризування цивільного населення, шляхом нанесення збройними силами РФ авіаційних ударів по об'єктам цивільної інфраструктури, зокрема в м. Суми, з метою залякати цивільне населення, створити умови для постійної напруги у суспільстві, переслідуючи у такий спосіб мету змусити керівництво України піти на вигідні для РФ територіальні та політичні поступки.

З метою реалізації вказаного замислу Журавльов О.О., порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час, але не пізніше 05.03.2022, за невстановлених обставин поставив завдання на планування вогневого ураження об'єктів цивільної інфраструктури, шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів по м. Суми, начальнику штабу – першому заступнику командувача військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-лейтенанту Завізьону О.В., який здійснював безпосереднє керівництво групою планування вогневого і ядерного ураження противника та організував підготовку бойового розпорядження на виконання відповідного бойового завдання.

На виконання вказаного замислу Завізьон О.В., діючи умисно, усвідомлюючи явну злочинність наданого командувачем наказу та власних дій, діючи в умовах міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у тому числі загибелі цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів та бажаючи їх настання, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час надав відповідне завдання групі планування вогневого та ядерного ураження щодо розроблення плану на нанесення авіаційних бомбових ударів по м. Суми, із застосуванням авіації в межах виділеного льотного ресурсу з метою тероризування цивільного населення.

Після завершення загального планування, у невстановлені дату та час Журавльов О.О. затвердив пропозиції підпорядкованої Завізьону О.В. групи вогневого та ядерного ураження штабу військового округу щодо нанесення авіаційних ударів по об'єктам цивільної інфраструктури в м. Суми, підписавши разом з останнім підготовлене штабом бойове розпорядження на виконання відповідного бойового завдання, в якому визначив задум операції, основи взаємодії, всіх видів забезпечення та управління, після чого довів про прийняте рішення Маковецькому О.В., визначивши завдання щодо знищення об'єктів цивільної інфраструктури міста Суми, а саме будівель підприємств, що знаходяться за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 30, 32, 36, шляхом їх бомбардування авіаційними засобами ураження.

Надалі командувач 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ Маковецький О.В. з отриманням бойового розпорядження від командувача Західного військового округу, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у невстановлені дату та час, за невстановлених обставин, будучи особою, яка уповноважена вирішувати питання воєнного планування і управління щодо застосування підпорядкованих йому з'єднань і частин та підлеглих військовослужбовців, на виконання прийнятого рішення та поставлених завдань командування Західного військового округу, поставив завдання начальнику штабу - першому заступнику командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ генерал-майору Подоплелову Ю.Ю. на безпосереднє планування вогневого ураження цивільних об'єктів в м. Суми шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів з використанням підпорядкованих льотних екіпажів 14 ВАП 105 ЗАД ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ.

Для реалізації вказаного замислу Подоплелов Ю.Ю., діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність наданого командувачем наказу та власних дій, передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у тому числі загибелі цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів, бажаючи їх настання, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час, надав відповідне завдання групі планування вогневого ураження противника, безпосереднє керівництво якою він здійснював, щодо розроблення плану на нанесення авіаційних ударів з використанням авіаційних бомб по об'єктам цивільної інфраструктури, за адресами: м. Суми, просп. Перемоги, 30, 32, 36, з метою завдання вогневого ураження в місця знаходження цивільних об'єктів, що захищені міжнародними договорами.

Після завершення безпосереднього планування штабом вогневого ураження, Маковецький О.В., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, за попередньою змовою групою осіб із Журавльовим О.О., Завізьоном О.В., Подоплеловим Ю.Ю. та іншими невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільного об'єкта, перебуваючи у підпорядкуванні Журавльова О.О., з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час віддав командирі 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ Кульші Д.В. злочинний наказ, підписавши разом з Подоплеловим Ю.Ю. відповідне бойове розпорядження на застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційних ударів по об'єктам цивільної інфраструктури, що за адресами: м. Суми, просп. Перемоги, 30, 32, 36.

Надалі Кульша Д.В. з отриманням бойового розпорядження від командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у невстановлену дату та час, за невстановлених обставин поставив завдання групі штабу вогневого

ураження на детальне планування вогневого ураження цивільної інфраструктури, що за адресами: м. Суми, просп. Перемоги, 30, 32, 36.

Після завершення детального планування штабом вогневого ураження, Кульша Д.В., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, за попередньою змовою групою осіб із Журавльовим О.О., Завізьоном О.В., Маковецьким О.В., Подоплеловим Ю.Ю. та іншими невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільного об'єкта, перебуваючи у підпорядкуванні Маковецького О.В., з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час віддав командирі 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ полковнику Федосєєву В.П. злочинний наказ на застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційних ударів по об'єктам цивільної інфраструктури, що за адресами: м. Суми, просп. Перемоги, 30, 32, 36.

З метою реалізації бойового розпорядження Федосєєв В.П., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільних об'єктів, перебуваючи у підпорядкуванні Кульши Д.В. та з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час, віддав власний злочинний наказ на бойове використання підпорядкованих йому екіпажів літаків Су-30СМ з не встановленими бортовими номерами та застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційного ураження по об'єктам цивільної інфраструктури, за адресами: м. Суми, просп. Перемоги, 30, 32, 36.

Надалі 05.03.2022 невстановлені військовослужбовці 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, на виконання зазначеного злочинного наказу Федосєєва В.П., з використанням літаків Су-30СМ здійснили бойовий виліт з аеродрому «Халіно» (м. Курськ) та після виходу на вогневий рубіж пуску, у період з 06:58 по 07:00 год. здійснили політ над територією м. Суми Сумської області та нанесли шість умисних цілеспрямованих ударів авіаційними бомбами по об'єктам цивільної інфраструктури.

За наслідками авіаційних ударів ТОВ «СУМИМОСТОБУД», що розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 32, зазнало масштабних руйнувань у вигляді пошкоджень будівель, споруд та транспортних засобів. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 10 733 813 грн. 40 коп.

У результаті здійсненого бомбардування підприємство зазнало істотних матеріальних та інфраструктурних втрат, які серйозно порушили його господарську діяльність. Пошкоджено виробничі приміщення, адміністративні об'єкти, складські зони, а також частину транспортних засобів та спецтехніку. Вказані обставини створили загрозу продовженню функціонування підприємства, спричинили значні фінансові збитки та вплинули на забезпечення трудових прав працівників.

Крім того, внаслідок здійснених 05.03.2022 авіаційних ударів зазнали майнової шкоди:

- рухоме майно ТОВ «РОАД КОНСТРАКШН», яке було розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 32, у вигляді пошкоджень транспортних засобів та спецтехніки. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 4 048 136 грн. 78 коп.;

- рухоме майно ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ «ХОРС»», яке було розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 32, у вигляді пошкоджень транспортних засобів та спецтехніки. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 232 579 грн. 93 коп.;

- рухоме майно СК «ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНИЙ КООПЕРАТИВ «СУМСЬКИЙ»», яке було розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 32, у вигляді пошкоджень транспортних засобів та спецтехніки. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 1 475 301 грн. 48 коп.;

- нерухоме майно ТОВ «РОМАНОФ ЛТД», що розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 36, зазнало масштабних руйнувань, у вигляді пошкодження будівлі. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 1 173 296 грн. 00 коп.;

- нерухоме майно ТОВ «ДЖІ АІ ЕС Бі ГРУП», що розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 36, зазнало масштабних руйнувань у вигляді пошкодження будівлі. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 5 223 029 грн. 54 коп.;

- нерухоме майно ТОВ «МОНОЛІТ-АЛЬЯНС», що розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 36, зазнало масштабних руйнувань у вигляді пошкодження будівлі. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 1 503 838 грн. 00 коп.;

- нерухоме майно АТ «СУМСЬКЕ МАШИНОБУДІВНЕ НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ - ІНЖИНІРИНГ», що розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 30, у вигляді пошкоджень будівлі адміністративно-побутового корпусу цехів № 2 і № 15 та будівель цехів № 14, № 15, № 19. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 9 396 291 грн. 97 коп.;

- рухоме майно ТОВ «СМНВО», що розташоване за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 30, у вигляді пошкоджень обладнання товариства. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 569 121 грн. 00 коп.

Крім того, внаслідок вибухової хвилі, що спричинена здійсненими 05.03.2022 бомбовими ударами, також зазнали майнової шкоди:

- приміщення ТОВ «СИМБІОЗ», що знаходиться за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 147, у вигляді пошкоджень вікон. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 11 532 845 грн. 00 коп.;

- приміщення ДНЗ «СУМСЬКЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ», що знаходиться за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 141. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 6 578 810 грн. 00 коп.;

- приміщення Державного професійно-технічного навчального закладу «Сумський центр ПТО з дизайну та сфери послуг», що знаходиться за адресою:

м. Суми, просп. Перемоги, 139. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 4 527 567 грн. 00 коп.;

- приміщення ДП «СУМСЬКИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР» ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ «УКРБУД», що знаходиться за адресою: м. Суми, просп. Перемоги, 143. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 2 326 000 грн. 00 коп.

Станом на 05.03.2022 та за час збройної агресії РФ, підрозділи Збройних Сил України, інші військові формування Сил оборони та військова техніка на території вищезазначених цивільних об'єктів не знаходилися та у воєнних цілях не використовувались, у зв'язку з чим вказані об'єкти цивільної інфраструктури не були воєнними об'єктами за своїм використанням чи призначенням, що могло б зробити їх законною метою нападу.

Тобто, Кульша Д.В. при реалізації плану вогневого повітряного ураження в рамках наступальної воєнної операції, прийнятті та організації виконання рішення про здійснення зазначеного вище обстрілу, був обізнаний та достовірно володів інформацією про наявність цивільних об'єктів та об'єктів цивільної інфраструктури, а також спричинених наслідків від їх пошкодження.

Отже, Кульша Д.В., діючи за попередньою змовою з Завізьоном О.В., Журавльовим О.О., Маковецьким О.В., Подопреловим Ю.Ю., Федосєєвим В.П. та іншими невстановленими підпорядкованими військовослужбовцями ЗС РФ, вчинив порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема передбачених ст. ст. 48, 51, 52, 57, 85 ч. 3 п. «в» Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій від 12.08.1949, які стосуються захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 08.06.1977, що виразилося в умисному спрямуванні нападу на цивільні об'єкти, тобто об'єкти, що не є військовими цілями, який мав такий характер, що став причиною завдання шкоди цивільним об'єктам, і така шкода була за своїм обсягом явно непропорційною очікуваній конкретній і безпосередній загальній військовій перевазі.

Таким чином, Кульша Денис В'ячеславович, 20.02.1976 року народження, обгрунтовано підозрюється у порушенні законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України (в редакції станом на березень 2022 року).

Продовжуючи свою злочинну діяльність, командувач військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-полковник Журавльов О.О., будучи представником військового керівництва, тобто особою, яка уповноважена вирішувати питання воєнного планування і управління щодо застосування підпорядкованих йому військових частин та підлеглих військовослужбовців, отримавши в березні 2022 року (точні дату та час досудовим розслідуванням не встановлено) розвідувальну інформацію про цілі на території України, які пропонувалися для ураження, діючи умисно, за попередньою змовою з іншими

військовослужбовцями зі складу військового керівництва ЗС РФ, усвідомлюючи тяжкі наслідки у вигляді можливої загибелі і поранення цивільних осіб, а також руйнування цивільних об'єктів, бажаючи настання таких наслідків та розуміючи протиправність своїх дій, розробив замисел вогневого ураження, спрямований на тероризування цивільного населення, шляхом нанесення збройними силами РФ авіаційних ударів по об'єктах цивільної інфраструктури, зокрема в м. Суми та с. Битиця Сумського району Сумської області, з метою залякати цивільне населення, створити умови для постійної напруги у суспільстві, переслідуючи у такий спосіб мету змусити керівництво України піти на вигідні для РФ територіальні та політичні поступки.

Надалі Журавльов О.О. повторно, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час, але не пізніше 07.03.2022, за невстановлених обставин поставив завдання на планування вогневого ураження цивільних об'єктів, шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів по м. Суми та с. Битиця Сумського району, начальнику штабу – першому заступнику командувача військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-лейтенанту Завізьону О.В., який здійснював безпосереднє керівництво групою планування вогневого і ядерного ураження противника та організував підготовку бойового розпорядження на виконання відповідного бойового завдання.

На виконання вказаного замислу Завізьон О.В. повторно, діючи умисно, усвідомлюючи явну злочинність наданого командувачем наказу та власних дій, діючи в умовах міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у тому числі загибелі цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів та бажаючи їх настання, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час, надав відповідне завдання групі планування вогневого та ядерного ураження щодо розроблення плану на нанесення 07.03.2022 авіаційних бомбових ударів по цивільним об'єктам м. Суми та с. Битиця Сумського району Сумської області, із застосуванням авіації в межах виділеного льотного ресурсу з метою тероризування цивільного населення.

Після завершення загального планування, у невстановлені дату та час, Журавльов О.О. затвердив пропозиції підпорядкованої Завізьону О.В. групи вогневого та ядерного ураження штабу військового округу щодо нанесення авіаційних ударів по об'єктах цивільної інфраструктури в м. Суми та с. Битиця Сумського району, підписавши разом з останнім підготовлене штабом бойове розпорядження на виконання відповідного бойового завдання, в якому визначив задум операції, основи взаємодії, всіх видів забезпечення та управління, після чого довів про прийняте рішення Маковецькому О.В., визначивши завдання щодо знищення об'єктів цивільної інфраструктури міста Суми, що знаходились по вул. Роменська та вул. Червоної Калини (Спартака), а також ураженню цивільних об'єктів с. Битиця Сумського району, що знаходились по вул. Сумській, шляхом їх бомбардування авіаційними засобами ураження.

Надалі командувач 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ Маковецький О.В. з отриманням бойового розпорядження від командувача Західного військового

округу, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у невстановлену дату та час, за невстановлених обставин, будучи особою, яка уповноважена вирішувати питання воєнного планування і управління щодо застосування підпорядкованих йому з'єднань і частин та підлеглих військовослужбовців, на виконання прийнятого рішення та поставлених завдань командування Західного військового округу, поставив завдання начальнику штабу - першому заступнику командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ генерал-майору Подоплелову Ю.Ю. на безпосереднє планування вогневого ураження цивільних об'єктів в м. Суми та с. Битиця Сумської області шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів з використанням підпорядкованих льотних екіпажів 14 ВАП 105 ЗАД ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ.

Для реалізації вказаного замислу Подоплелов Ю.Ю., діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність наданого начальником наказу та власних дій, передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у тому числі загибелі цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів та бажаючи їх настання, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час, надав відповідне завдання групі планування вогневого ураження противника, безпосереднє керівництво якою він здійснював, щодо розроблення плану на нанесення авіаційних ударів з використанням авіаційних бомб по об'єктам цивільної інфраструктури в м. Суми та с. Битиця, з метою завдання вогневого ураження в місцях знаходження цивільних, захищених міжнародними договорами об'єктів.

Після завершення безпосереднього планування штабом вогневого ураження, Маковецький О.В., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, за попередньою змовою групою осіб із Журавльовим О.О., Завізьомом О.В., Подоплеловим Ю.Ю. та іншими невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільного об'єкта, перебуваючи у підпорядкуванні Журавльова О.О., та з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час віддав командирі 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ Кульші Д.В. злочинний наказ, підписавши разом з Подоплеловим Ю.Ю. відповідне бойове розпорядження на застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційних ударів по об'єктам цивільної інфраструктури в м. Суми та с. Битиця.

Надалі Кульша Д.В. з отриманням бойового розпорядження від командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у невстановлені дату та час, за невстановлених обставин поставив завдання групі штабу на детальне планування вогневого ураження цивільних об'єктів в м. Суми та с. Битиця Сумської області шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів з

використанням підпорядкованих льотних екіпажів 14 ВАП 105 ЗАД ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ.

Після завершення детального планування штабом вогневого ураження, Кульша Д.В., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, за попередньою змовою групою осіб із Журавльовим О.О., Завізьоном О.В., Маковецьким О.В., Подоплеловим Ю.Ю. та іншими невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільного об'єкта, перебуваючи у підпорядкуванні Маковецького О.В., з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час віддав командирі 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ полковнику Федосєєву В.П. злочинний наказ, підписавши разом з Подоплеловим Ю.Ю. відповідне бойове розпорядження на застосування авіаційних бомб з метою нанесення авіаційного ураження по об'єктам цивільної інфраструктури міста Суми, що знаходились по вул. Роменська та вул. Червоної Калини (Спартака) та ураженню цивільних об'єктів с. Битиця Сумського району, що знаходились по вул. Сумській.

З метою реалізації бойового розпорядження Федосєєв В.П., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у вигляді загибелі і пораненні цивільних осіб та знищення цивільних об'єктів, перебуваючи у підпорядкуванні Кульши Д.В. та з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час, віддав власний злочинний наказ на бойове використання підпорядкованих йому екіпажів літаків Су-30СМ з невстановленими бортовими номерами та застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційного ураження по об'єктам цивільної інфраструктури міста Суми, що знаходились по вул. Роменська та вул. Червоної Калини (Спартака) та ураженню цивільних об'єктів с. Битиця Сумського району, що знаходились по вул. Сумській.

07 березня 2022 року невстановлені військовослужбовці 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, на виконання зазначеного злочинного наказу Федосєєва В.П., діючи умисно, з використанням літаків Су-30СМ здійснили бойовий виліт з аеродрому «Халіно» (м. Курськ) та після виходу на вогневий рубіж пуску, у період з 22:33 по 22:46 год. здійснили політ над територією Сумського району Сумської області та нанесли не менше дев'яти умисних цілеспрямованих ударів фугасними авіаційними бомбами ФАБ-500 (типу М-62) по об'єктам цивільної інфраструктури.

Так, близько 22:36 год 07.03.2022 невстановлені військовослужбовці 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, перебуваючи над територією м. Суми, нанесли 2 умисних цілеспрямованих ударів фугасними авіаційними бомбами ФАБ-500 (типу М-62) по території домоволодінь між вулицями Роменська та Спартака.

Внаслідок вказаних ударів повністю зруйновано домоволодіння за адресою: м. Суми, вул. Роменська, буд. 27, вул. Червоної калини (Спартака), буд. 1, 8, 12. Також пошкоджено нерухоме майно за адресами: м. Суми, вул. Роменська, буд. 17, 17б, 19, 21, 21А, 21/1, 23, 25, 29, 29/1, 30, 31, 33, 34, 34/1, 35, 36, 39, 41, 42, 42/1, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 58; вул. Червоної калини(Спартака), буд. 1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 6а, 7, 9, 10, 14, 16, 18, 20, 24; вул. Пантелеймонівська, буд. 1, 2, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 40, 42; вул. Плодова, буд. 2, 30; вул. П. Куліша, буд. 109, 111; вул. 1-а Оболонська, буд. 1А., а також транспортні засоби. Сума встановлених завданих збитків складає 21 105 538 грн. 16 коп.

Внаслідок здійснених 07.03.2022 авіаційних ударів також зазнали майнової шкоди:

- нерухоме майно Сумської філії АТ «Укртелеком», яке розташоване за адресою: м. Суми, вул. Роменська, 52 в, зазнало руйнувань у вигляді пошкоджень будівель та приміщень товариства. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 470 625 грн. 48 коп.;

- нерухоме майно КУ «Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 25», яке розташоване за адресою: м. Суми, вул. Декабристів, 80, у вигляді пошкоджень склопакетів будівлі. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 566 075 грн. 26 коп.;

- нерухоме майно Сумської районної державної лікарні ветеринарної медицини, яке розташоване за адресою: м. Суми, вул. Пантелеймонівська, 8, у вигляді пошкоджень склопакетів будівлі. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 37 366 грн. 90 коп.;

- нерухоме майно Сумського ДНЗ (ясла-садок) № 33 «Маринка», яке розташоване за адресою: м. Суми, вул. Котляревського, 2, у вигляді пошкоджень покрівлі та склопакетів будівлі. Загальна вартість матеріального збитку завданого власнику становить 464 193 грн. 36 коп.

Крім того, спрямування нападу на вищезазначені цивільні об'єкти з використанням фугасних авіаційних бомб ФАБ-500 (типу М-62), призвів до загибелі 14 цивільних осіб, зокрема: Плехтан Ірина Василівна, 12.11.1964 р.н., Прийменко Катерина Олегівна, 16.01.1987 р.н., Прийменко Віталій Іванович, 15.05.1981р.н., Прийменко Кирил Віталійович, 30.08.2016 р.н., Прийменко Єгор Віталійович, 27.03.2011р.н., Прийменко Артем Віталійович, 31.05.2006 р.н., Прийменко Валентина Миколаївна, 04.09.1958 р.н., Ткаченко Аліна Іванівна, 15.02.1975 р.н., Ткаченко Олег Анатолійович, 19.12.1965 р.н., Будська Віра Іванівна, 28.09.1947 р.н., Івлєва Юлія Владиславівна, 25.12.1988 р.н., Івлєв Вадим Олександрович, 12.03.2014 р.н., Фесенко Валентина Іванівна, 26.10.1965 р.н., які перебували на території домогосподарств та поранення 2 цивільних осіб, а саме: Карпович Валентина Іванівна, 13.07.1967 р.н., Ткаченко Марія Олегівна, 25.08.2017 р.н., які на момент події у складі Збройних Сил України не перебували, зброї при собі не мали, участі у бойових діях не брали, до таких дій не готувалися, були одягнені у цивільний одяг.

Продовжуючи реалізувати свій злочинний умисел, невстановлені військовослужбовці 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, того ж дня, близько 22:38 год використовуючи бойовий літак Су-30СМ ЗС РФ, перебуваючи

над територією с. Битиця Сумського району, нанесли не менше 4 умисних цілеспрямованих ударів фугасними авіаційними бомбами ФАБ-500 (типу М-62) по території бази відпочинку «Сонячна Галявина» (Сонячна поляна), яка розташована за адресою: Сумський район, с. Битиця, вул. Сумська, 1В.

Нерухоме майно бази відпочинку «Сонячна Галявина» (Сонячна поляна), що розташоване за адресою: Сумський район, с. Битиця, вул. Сумська, 1В, зазнало масштабних руйнувань у вигляді пошкоджень будівель та споруд. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 36 240 653 грн. 00 коп.

Також внаслідок авіаційних бомбових ударів по території бази відпочинку, що за адресою: Сумська область, Сумський район, с. Битиця, вул. Сумська 1В, на території Сумського лісництва ДП «Сумське лісове господарство» в кварталі 140, виділі 4 Битицького старостинського округу було пошкоджено до ступеня припинення росту 212 дерев, що спричинило порушення структурної цілісності лісової екосистеми у вигляді утворення локальних галявин, втрату захисних, ґрунтозахисних та водоохоронних функцій лісу, деградацію ґрунтового покриву, зміну мікроклімату та природного ландшафту території, а також ускладнення природного процесу заліснення та відновлення біогеоценотичної рівноваги на зазначеній ділянці. Внаслідок знищення та пошкодження 212 дерев, довікілью завдано істотної шкоди на загальну суму 1 729 512 грн. 27 коп.

Крім того, спрямування нападу на вищезазначений цивільний об'єкт з використанням фугасних авіаційних бомб призвів до поранення 2 цивільних осіб, зокрема: Осипенко Олег Миколайович, 01.10.1973 р.н., Осипенко Ольга Олександрівна, 10.06.1973 р.н., які на момент події у складі Збройних Сил України не перебували, зброї при собі не мали, участі у бойових діях не брали, до таких дій не готувалися та були одягнені у цивільний одяг.

Продовжуючи реалізовувати свій злочинний умисел, невстановлені військовослужбовці 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, того ж дня, близько 22:41 год., використовуючи бойовий літак Су-30СМ ЗС РФ, перебуваючи над територією с. Битиця Сумського району, нанесли не менше 3 умисних цілеспрямованих ударів фугасними авіаційними бомбами по об'єктам цивільної інфраструктури, які розташовані по вул. Сумська вказаного населеного пункту.

Внаслідок вказаних ударів зруйновано нерухоме майно за адресами: Сумський район, с. Битиця, вул. Сумська, буд. 96, 83, 83А. Також пошкоджено нерухоме майно за адресами: с. Битиця, вул. Сумська, буд. 71, 73, 75, 77, 81, 84, 86, 87, 91, 93, 94, 95, 96а, 97, 98а, 100, 100а, 102; пров. Єременка, буд. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12; вул. Лісова, буд. 5. Сума встановлених завданих збитків становить 4 270 810 грн. 04 коп.

Крім того, спрямування нападу на вищезазначені цивільні об'єкти з використанням фугасних авіаційних бомб призвів до загибелі 1 цивільної особи, а саме Пігарєва Андрія Володимировича, 23.09.1976 р.н., яка на момент події у складі Збройних Сил України не перебувала, зброї при собі не мала, участі у бойових діях не брала, до таких дій не готувалася.

Станом на 07.03.2022 та за час збройної агресії РФ підрозділи Збройних Сил України, інші військові формування Сил оборони та військова техніка на території вищезазначених цивільних об'єктів у м. Суми та с. Битиця Сумського

району не знаходилися та у воєнних цілях не використовувались, у зв'язку з чим вказані об'єкти цивільної інфраструктури не були воєнними об'єктами за своїм використанням чи призначенням, що могло б зробити їх законною метою нападу.

Тобто, Кульша Д.В. при реалізації плану вогневого повітряного ураження в рамках наступальної воєнної операції, прийнятті та організації виконання рішення про здійснення зазначеного вище обстрілу, був обізнаний та достовірно володів інформацією про наявність об'єктів цивільної інфраструктури, а також спричинених наслідків від їх пошкодження.

Отже, Кульша Д.В., діючи за попередньою змовою з Завізоном О.В., Журавльовим О.О., Маковецьким О.В., Подоплеловим Ю.Ю., Федосєєвим В.П. та іншими нестановленими підпорядкованими військовослужбовцями ЗС РФ, вчинив порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема передбачених ст. ст. 48, 51, 52, 57, 85 ч. 3 п. «б» Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій від 12.08.1949, які стосуються захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 08.06.1977, що виразилося в умисному спрямуванні нападу на цивільні об'єкти, тобто об'єкти, що не є військовими цілями, який мав такий характер, що став причиною випадкової загибелі, травмування цивільних осіб та завдання шкоди цивільним об'єктам, і така загибель, травмування та шкода були за своїм обсягом явно непропорційними очікуваній конкретній і безпосередній загальній військовій перевазі.

Таким чином, Кульша Денис В'ячеславович, 20.02.1976 року народження, обґрунтовано підозрюється у порушенні законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, поєднаному з умисним вбивством, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 438 КК України (в редакції станом на березень 2022 року).

Продовжуючи свою злочинну діяльність, командувач військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-полковник Журавльов О.О., будучи представником військового керівництва, тобто особою, яка уповноважена вирішувати питання воєнного планування і управління щодо застосування підпорядкованих йому військових частин та підлеглих військовослужбовців, отримавши в березні 2022 року (точні дату та час досудовим розслідуванням не встановлено) розвідувальну інформацію про цілі на території України, які пропонувалися для ураження, діючи умисно, за попередньою змовою з іншими військовослужбовцями зі складу військового керівництва ЗС РФ, усвідомлюючи тяжкі наслідки у вигляді можливої загибелі і поранення цивільних осіб, а також руйнування цивільних об'єктів, бажаючи настання таких наслідків та розуміючи протиправність своїх дій, розробив замисел вогневого ураження, спрямований на тероризування цивільного населення, шляхом нанесення збройними силами РФ авіаційних ударів по об'єктам цивільної інфраструктури, зокрема с. Вільшанка

Сумського району Сумської області, з метою залякати цивільне населення, створити умови для постійної напруги у суспільстві, переслідуючи у такий спосіб мету змусити керівництво України піти на вигідні для РФ територіальні та політичні поступки.

Надалі Журавльов О.О. повторно, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час, але не пізніше 10.03.2022, за невстановлених обставин поставив завдання на планування вогневого ураження цивільних об'єктів, шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів с. Вільшанка Сумського району, начальнику штабу – першому заступнику командувача військами Західного військового округу ЗС РФ генерал-лейтенанту Завізьону О.В., який здійснював безпосереднє керівництво групою планування вогневого і ядерного ураження противника та організував підготовку бойового розпорядження на виконання відповідного бойового завдання.

На виконання вказаного замислу Завізьон О.В. повторно, діючи умисно, усвідомлюючи явну злочинність наданого командувачем наказу та власних дій, діючи в умовах міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у тому числі загибелі цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів та бажаючи їх настання, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлені дату та час надав відповідне завдання групі планування вогневого та ядерного ураження щодо розроблення плану на нанесення 10.03.2022 авіаційних бомбових ударів по цивільним об'єктам с. Вільшанка Сумського району Сумської області, із застосуванням авіації в межах виділеного льотного ресурсу з метою тероризування цивільного населення.

Після завершення загального планування, у невстановлені дату та час Журавльов О.О. затвердив пропозиції підпорядкованої Завізьону О.В. групи вогневого та ядерного ураження штабу військового округу щодо нанесення авіаційних ударів по цивільним об'єктам с. Вільшанка Сумського району Сумської області, підписавши разом з останнім підготовлене штабом бойове розпорядження на виконання відповідного бойового завдання, в якому визначив задум операції, основи взаємодії, всіх видів забезпечення та управління, після чого довів про прийняте рішення Маковецькому О.В., визначивши завдання щодо знищення об'єктів цивільної інфраструктури с. Вільшанка Сумського району, що знаходились по вул. Ведмежа, шляхом їх бомбардування авіаційними засобами ураження.

Надалі командувач 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ Маковецький О.В. з отриманням бойового розпорядження від командувача Західного військового округу, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у невстановлену дату та час, за невстановлених обставин, будучи особою, яка уповноважена вирішувати питання воєнного планування і управління щодо застосування підпорядкованих йому з'єднань і частин та підлеглих військовослужбовців, на виконання прийнятого рішення та поставлених завдань командування Західного військового округу, поставив

завдання начальнику штабу - першому заступнику командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ генерал-майору Подоплелову Ю.Ю. на безпосереднє планування вогневого ураження цивільних об'єктів в с. Вільшанка Сумської області шляхом нанесення авіаційних бомбових ударів з використанням підпорядкованих льотних екіпажів 14 ВАП 105 ЗАД ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ.

Для реалізації вказаного замислу Подоплелов Ю.Ю., діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність наданого начальником наказу та власних дій, передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у тому числі загибелі цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів та бажаючи їх настання, порушуючи закони та звичаї війни, визначені нормами міжнародного гуманітарного права, на виконання спільного злочинного умислу, у невстановлену дату та час надав відповідне завдання групі планування вогневого ураження противника, безпосереднє керівництво якою він здійснював, щодо розроблення плану на нанесення авіаційних ударів з використанням авіаційних бомб по об'єктам цивільної інфраструктури с. Вільшанка, з метою завдання вогневого ураження в місця знаходження цивільних, захищених міжнародними договорами об'єктів.

Після завершення безпосереднього планування штабом вогневого ураження, Маковецький О.В., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, за попередньою змовою групою осіб із Журавльовим О.О., Завізьоном О.В., Подоплеловим Ю.Ю. та іншими невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільного об'єкта, перебуваючи у підпорядкуванні Журавльова О.О., з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час віддав командирі 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ Кульші Д.В. злочинний наказ, підписавши разом з Подоплеловим Ю.Ю. відповідне бойове розпорядження на застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційного ураження по об'єктам цивільної інфраструктури с. Вільшанка, з метою завдання вогневого ураження в місця знаходження цивільних, захищених міжнародними договорами об'єктів.

Надалі Кульша Д.В. з отриманням бойового розпорядження від командувача 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та передбачаючи можливість настання тяжких наслідків, у невстановлену дату та час, за невстановлених обставин поставив завдання штабу на детальне планування вогневого ураження по цивільним об'єктам с. Вільшанка Сумського району.

Після завершення детального планування штабом вогневого ураження Кульша Д.В., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, за попередньою змовою групою осіб із Журавльовим О.О., Завізьоном О.В., Маковецьким О.В., Подоплеловим Ю.Ю. та іншими невстановленими

військовослужбовцями ЗС РФ, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у тому числі знищення цивільного об'єкта, перебуваючи у підпорядкуванні Маковецького О.В., з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час, віддав командирі 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ полковнику Федосєєву В.П. злочинний наказ на застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційних ударів по цивільним об'єктам с. Вільшанка Сумського району.

З метою реалізації бойового розпорядження Федосєєв В.П., будучи обізнаним з нормами міжнародного гуманітарного права, зокрема положеннями Женевських конвенцій від 12.08.1949 та додатковими протоколами до них, діючи умисно, в умовах збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи явну злочинність власних дій та бажаючи настання тяжких наслідків, у вигляді загибелі і пораненні цивільних осіб та знищення цивільних об'єктів, перебуваючи у підпорядкуванні Кульши Д.В. та з метою безумовного виконання наказу останнього, у невстановлений час, віддав власний злочинний наказ на бойове використання підпорядкованих йому екіпажів літаків Су-30СМ з невстановленими бортовими номерами та застосування авіаційних бомб, з метою нанесення авіаційного ураження по цивільним об'єктам с. Вільшанка Сумського району.

Так, 10.03.2022 невстановлені військовослужбовці 14 ВАП 105 ЗАД 6 А ВПС та ППО ЗВО ЗС РФ, на виконання зазначеного злочинного наказу Федосєєва В.П., діючи умисно, з використанням літаків Су-30СМ здійснили бойовий виліт з аеродрому «Халіно» (м. Курськ) та після виходу на вогневий рубіж пуску, у період з 00:33 по 00:34 год здійснили політ над територією Сумського району Сумської області та нанесли ряд умисних цілеспрямованих ударів фугасними авіаційними бомбами по об'єктам цивільної інфраструктури, які розташовані по вул. Ведмежа в с. Вільшанка.

За наслідками авіаційних ударів зазнав масштабних руйнувань двоповерховий багатоквартирний будинок за адресою: с. Вільшанка, вул. Ведмежа, 4. Загальна сума завданих збитків становить 8 195 287 грн. 11 коп.

Крім того, пошкоджено нерухоме майно оздоровчого табору «Зоряний» ПАТ «Сумхімпром», що розташований за адресою: с. Вільшанка, вул. Ведмежа, 10. Вартість ремонтно-відновлювальних робіт становить 960 090 грн. 00 коп.

Спрямування нападу на вищезазначений цивільний об'єкт з використанням фугасних авіаційних бомб призвів до поранення 1 цивільної особи, а саме: Качалка Тетяна Петрівна, 27.04.1965 р.н., яка на момент події у складі Збройних Сил України не перебувала, зброї при собі не мала, участі у бойових діях не брала, до таких дій не готувалася та була одягнена у цивільний одяг.

Станом на 10.03.2022 та за час збройної агресії РФ підрозділи Збройних Сил України, інші військові формування Сил оборони та військова техніка на території вищезазначених цивільних об'єктів у с. Вільшанка Сумського району не знаходилися та у воєнних цілях не використовувались, у зв'язку з чим вказані об'єкти цивільної інфраструктури не були воєнними об'єктами за своїм використанням чи призначенням, що могло б зробити їх законною метою нападу.

Тобто, Кульша Д.В. при реалізації плану вогневого повітряного ураження в рамках наступальної воєнної операції, прийнятті та організації виконання

рішення про здійснення зазначеного вище обстрілу, був обізнаний та достовірно володів інформацією про наявність об'єктів цивільної інфраструктури, а також спричинених наслідків від їх пошкодження.

Отже, Кульша Д.В., діючи за попередньою змовою з Завізьоном О.В., Журавльовим О.О., Маковецьким О.В., Подоплеловим Ю.Ю., Федосєєвим В.П. та іншими невстановленими підпорядкованими військовослужбовцями ЗС РФ, вчинив порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема передбачених ст. ст. 48, 51, 52, 57, 85 ч. 3 п. «в» Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій від 12.08.1949, які стосуються захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 08.06.1977, що виразилося в умисному спрямуванні нападу на цивільні об'єкти, тобто об'єкти, що не є військовими цілями, який мав такий характер, що став причиною травмування цивільних осіб та завдання шкоди цивільним об'єктам, і такі травмування та шкода були за своїм обсягом явно непропорційними очікуваній конкретній і безпосередній загальній військовій перевазі.

Таким чином, Кульша Денис В'ячеславович, 20.02.1976 року народження, обґрунтовано підозрюється у порушенні законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України (в редакції станом на березень 2022 року).

За сукупністю скоєного, Кульша Денис В'ячеславович, 20.02.1976 року народження, обґрунтовано підозрюється у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 438 КК України, тобто у порушенні законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб, поєднаних з умисним вбивством (в редакції станом на березень 2022 року).

**Слідчий в ОВС слідчого відділу
УСБУ в Сумській області
майор юстиції
«13» травня 2026 року**

**«ПОГОДЖЕНО»
Керівник
Сумської обласної прокуратури
«13» травня 2026 року**

Андрій ПЕТРОВ

Олександр ПАНЧЕНКО